

Lánovský občasník



Ročník 2 Číslo 6 – Vánoce 2004

Vánoční slovíčko.

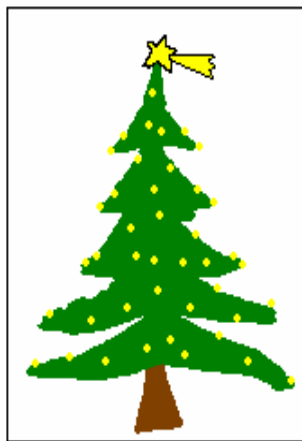
Rok utekl jako voda, Vánoce jsou zase tady. Nám dospělým (alespoň tedy mně) přináší spíše stres a starosti z obstarávání dárků, přípravy štedrovečerní tabule, ze všech restů, které se na konci roku pokoušíme dohnat. Pokusme se změnit svůj přístup a svátky vánoční si vychutnat se svou rodinou, se svými blízkými. Nezapomeňme na krásné české vánoční tradice a učme je svoje děti i známé.

Náš občasník má za sebou už dvanáct pokračování. I v příštím roce se pokusíme připravit pro Vás šest pokračování. A zkusíme Vás překvapit některými novinkami. Kromě tištěné černobílé podoby našeho plátku, kterou budete nadále dostávat prostřednictvím svých dětí, si ho můžete objednat i v elektronické podobě. Rádi Vám ho zašleme na Vaši e-mailovou adresu v originální barevné variantě. Některé naše články najdete i na obecních webových stránkách www.lanov.cz a na regionálním informačním serveru www.ergis.cz.

Přeji Vám příjemné sváteční počtení, dětem hodně milých dárků pod vánočním stromčkem, dospělým zase radost z radosti svých dětí. Do nového roku 2005 vykročte tou správnou nohou a uchovejte si zdraví tělesné i duševní. Za naši základní školu Vás zdraví **Martin Bartoš**.

Staré štedrovečerní zvyky v Lánově a okolí.

Dodnes se setkáváme s obyčejem půstu po celý Štědrý den, zvykem, který se dodržoval prokazatelně už před více než dvěma sty lety. Ke slavnostní večeři se scházela celá rodina. K jídlu se připravovalo ne méně než devět chodů. Nejčastěji se na slavnostní tabuli objevovala jáhlová kaše, jáhly s houbami (prý přinášely štěstí), žemlovka, krupice, hrách a čočka, zelí a řepa, knedlík se zelím nebo houbami. Na stůl se nosilo sušené ovoce všeho druhu, když ho hospodyně před servírování podusila v páře. Tradičními polévkami byly hrachová a houbová. Ve druhé



polovině devatenáctého století se na Štědrý večer sortiment jídel rozšířil o rybu, jablkový štrúdl, objevovat se začalo maso (řízek a sekaná). Jako zákusek se jedlo jablko a ořechy. Z devatenáctého století pochází recept na vánočku. Zbytky z vánočního stolu se nevyhazovaly. Zabalily se do ubrusu a rozhazovaly se v zahradě pod ovocnými stromy, aby byla napřesrok pěkná úroda ovoce. Slavnostní potrawy se dostalo také domácím zvířatům. Kravám se například podávalo syrové vepřové s chlebem, kousek vánočky, koláče nebo štrúdlu. Dobytek po takovém půlnočním dýchánku zůstal celý rok zdravý. Zapovězena byla veškerá práce, nic se nesmělo prodávat. Při porušení by se dotyčnému lepila na paty smůla po celý následující rok.



Martinský průvod. Počasí na svátek Svatého Martina nám bylo nakloněno, a tak jsme úspěšně zopakovali lampiónový průvod, opět s bílým koněm a Martinem v červeném plášti na čele. Obdivovali jsme mnoho krásných lampiónů a potěšila nás scénka u školy, kdy se náš Martin podělil z místním žebrákem o svůj červený plášť.

Kapradí 2004. Dvanáctého listopadu se někteří naši žáci a učitelé zúčastnili tradičního setkání lidí, kteří uskutečňují ekologickou výchovu na školách a dalších institucích našeho kraje. Kapradí je zkratka názvu celé akce: **Konzultace A PRAktické DÍlny**. Zeptali jsme se čtyř účastníků semináře (Petra Poláka – PP, Markéty Fišerové – MF, Kateřiny Marečkové – KM a Karolíny Hruškové – KH) na jejich dojmy a zkušenosti.

✚ **Kde se vlastně letošní setkání uskutečnilo?**

MF: Na Základní škole Školní na Liščím kopci ve Vrchlabí. Program se odehrával v jedné z tělocvičen a v okolních učebnách.

✚ **Kolik účastníků se ve vrchlabské škole sešlo?**

KM: Asi osmdesát z různých škol a institucí našeho kraje.

✚ **Kterou dílnu jste navštívili dopoledne?**

KH: Dílna se jmenovala „Jak nakupovat a neublížit?“

✚ **Co Vás tam nejvíce překvapilo, co nového jste se dozvěděli?**

PP: Udivilo mne, z kolika různých látek se skládá třeba takový fix. Jsou jich desítky a často jsou člověku nebezpečné.

KH: Na závadných lepidlech najdeme značku – upozornění, že výrobek ohrožuje zdraví.

MF: Nejlepší je kupovat kvalitnější věci, které jsou ovšem dražší.

KM: Mluvilo se tady také o velké škodlivosti PVC. I některé jogurty se prodávají v kelímcích z PVC. Poznáme je podle čísla 3 v trojúhelníku z šipek (značka pro recyklaci). I mnoho běžných nákupních tašek je z PVC. Při spalování PVC uniká do ovzduší mnoho škodlivin, které ohrožují zdraví a životy nás všech.

✚ **V poledne na nás čekaly slavnostně vyzdobené stoly. Všechny pokrmy byly připraveny ve stylu zdravé výživy bez masa a z alternativních surovin. Co vám nejvíce chutnalo, co byste naopak už nikdy jíst nechtěli?**

MF: Nejlepší byl ovocný salát, nechutnaly mi výrobky z sojového sýra tofu.

KH: Salát byl opravdu nejlepší. Zato celozrnné koláče se nedaly jíst. Chutnal mi ale kopřivový čaj.

KM: Výborné byly vedle ovocného salátu kokosové kuličky s ovesnými vločkami. K pití se podával výborný jablečný mošt. Ani já jsem si nepochutnala na tofu.

PP: Nejlepší byly ovesné hručky a minipizzy. Výborný byl ovocný koláč. Už nikdy bych do úst nevzal těstovinový salát, který byl bez chuti.

✚ **Odpoledne jste pracovali v dílně se zajímavým tématem. Můžete se se svými zážitky podělit s našimi čtenáři?**

PP: Dílna se jmenovala „ekologická stopa“.

MF: Vypočítávali jsme svou ekologickou stopu na internetové adrese www.hraozemi.cz.

KH: Stopa je vlastně prostor na Zemi, který právě já potřebuji ke svému životu. Kdyby všichni lidé žili jako já, potřebovali by k tomu víc než pět takových planet jako Země.

KM: Člověk si může vypočítat nejen svou vlastní stopu, ale i stopu své rodiny nebo vesnice, města, školy. Nejhorší jsou na tom samozřejmě Spojené státy. Podrobně Vás o ekologické stopě budu informovat v příštím občasníku.

✚ **Co jste si z listopadového Kapradí odnesli, využijete nějak získané poznatky v dalším životě?**

PP: Dopolední dílna mi pomůže orientovat se při nákupuch v drogerii.

✚ **Co naopak nesplnilo Vaše očekávání, co jste ve Vrchlabí postrádali?**

KM: U oběda mi chyběl kousek masa.

✚ **Co byste chtěli našim čtenářům závěrem sdělit?**

KM, PP, KH, MF: Třídte odpad.



Víte, že...

✚ ... naše žákyně 4. třídy Aneta Bednářová absolvovala jako jedna z nejmladších účastnic letního putovního tábora pěšky trasu přes celé Krkonoše od západu na východ? Na zádech si sama nesla výbavu na celý týden...

✚ ... na dobré cestě je náš připravovaný projekt přeshraniční spolupráce s polskou základní školou ze Sklarske Poreby? Čekáme jen na uvolnění finanční dotace. Ve výběrovém řízení jsme se umístili na druhém místě mezi mnoha projekty, takže pro naše děti se rysuje reálná šance, že se budou moci se svými polskými protějšky setkat a společně s nimi pracovat. Pokud půjde vše podle plánu, dočkáme se někdy na konci května. V roce 2005 by měl projekt pokračovat společnou keramickou dílnou a v roce 2006 cyklistickou výpravou kolem českých a polských Krkonoš...

✚ Naše žákyně Kateřina Marečková je členkou kytarové skupiny, která vznikla z žáků vrchlabské základní umělecké školy? Má za sebou už několik veřejných vystoupení, naposledy v rámci předvánočního koncertu školy na Střelnici. Spolu s kolegy zahrála několik koled a vystoupení se jí opravdu povedlo.

✚ ...Aleš Vencel z Prostředního Lánova reprezentoval Čechy na prosincovém zemském poháru v Brně. Historicky třetí petánkové klání mezi Moravou a Čechami vyhráli čeští hráči a upravili tak celkový stav na 2:1 pro českou stranu. Aleš se o vítězství zasloužil třemi body, když vyhrál ve všech zápasech, do kterých nastoupil.

Turnaj ve stolním tenisu. Dne 16.listopadu se žáci 8. a 9. třídy zúčastnili turnaje ve stolním tenisu. Na turnaj do ZŠ Školní ve Vrchlabí vyrazila celkem dvě družstva chlapců a děvčat za doprovodu paní učitelky Čermákové. Děvčata ve složení Katka Marečková, Aneta Trýznová a Markéta Fišerová vybojovaly zasloužené 2.místo. Také chlapci ve složení Lukáš Hájek, Martin Kracík, Jirka Šaroun a Ondra Schmidt se nenechali zahanbit a docílili pěkného 3.místa. I když se nepodařilo dosáhnout toho nejvyššího stupínku, tak i přesto byla vidět na tvářích sportovců spokojenost a radost z úspěchu.
Kateřina Marečková

Pojednání o užitečnosti školního hadru. Školní hadr se může používat na velmi mnoho věcí, ale v žádném případě mezi ně nepatří házení po třídě, hraní fotbalu se stočeným hadrem, špinění spolužáků a spolužáků a jiné nepěkné aktivity. Školní hadr nám má sloužit především jako pomůcka na setření popsané tabule, utření rozlité vody nebo uklízení různých nečistot z podlahy či ze stolu. Školní hadr by se měl každý den řádně vyklepat, aby se v něm neusazovaly nečistoty, a jednou týdně vyprat. Jelikož jsme už žáci sedmé třídy, měli bychom si už uvědomit, k čemu tato školní pomůcka slouží, a neměli bychom riskovat opětovné chycení paní učitelkou při činu. Příště by to mohlo dopadnout hůře než psaním trestu. **Radek Matěj**

Školní vzdělávací program v mateřské škole. V minulém "Občasníku" psal p. ředitel Bartoš o školním vzdělávacím programu, který čeká vypracovat ZŠ. Mateřské školy jsou v tomto směru trochu napřed. Již rok naše MŠ podle takového programu pracuje. Je samozřejmé, že jeho tvoření nebylo jednoduché. Učitelky navštívily několik seminářů, vzájemně konzultovaly své nápady a náměty, prostudovaly potřebnou literaturu. Vznikl tak školní a třídní vzdělávací program. Každá třída má svůj, podle kterého se děti "učí". Je to učení formou her, tvořivých činností, individuálního přístupu. Dětem je dán prostor pro osobní seberealizaci. Vzdělávací program MŠ (a v něm obsažené rámcové cíle – kompetence) je otevřen dalšímu rozvoji. V jeho uplatňování by měla pokračovat ZŠ, která by měla plynule navázat na dosažené výsledky. V tom jim přejeme hodně zdaru.

Za MŠ v Prostředním Lánově M.Faltusová

Školní vzdělávací program a jeho kompetence podruhé. Jak jsem v minulém čísle předeslal, pokračuji v informacích o připravovaném programu. Minule jste se podrobně seznámili s první klíčovou kompetencí žáka základní školy, kompetencí k učení. Další v pořadí je

kompetence k řešení problémů.

Na konci základního vzdělávání žák:

✚ **vnímá nejrůznější problémové situace ve škole i mimo ni, rozpozná a pochopí problém, přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách, promyslí a naplánuje způsob řešení problémů a využívá k tomu vlastního úsudku a zkušenosti**

✚ **vyhledá informace vhodné k řešení problému, nachází jejich shodné, podobné a odlišné znaky,**

využívá získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení, nenechá se odradit případným nezdarem a vytrvale hledá konečné řešení problému

✚ samostatně řeší problémy; volí vhodné způsoby řešení; užívá při řešení problémů logické, matematické a empirické postupy

✚ ověřuje prakticky správnost řešení problémů a osvědčené postupy aplikuje při řešení obdobných nebo nových problémových situací, sleduje vlastní pokrok při zdolávání problémů

✚ kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen je obhájit, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky svých činů zhodnotí

V následujícím čísle se těšte na další kompetenci. M.Bartoš



Na konci prvního dílu vlastivědy se paní učitelka Jakubcová rozhodla, že si vyrobíme mapu České republiky. Dvě skupiny ji tvořily na zemi, třetí skupina na polystyrénovém podkladu. Z provázku jsme si stvořili obrys. Do něho jsme se snažili co nejlépe umístit řeky, města, pohoří a hory. Jednu naši práci jsme vystavili na chodbě budovy A. Ostatní se mohli podívat, zda jsme pracovali přesně. Doufali jsme, že nám spolužáci mapu nezničí. Dopadlo to docela dobře.

Petr Malinský a Pavel Kolman, 4. třída

Literární okýnko

Z celého srdce Vás, milí přátelé literárního okýnka, zdravím a věřím, že i dnešní kraťoučkové putování literárním světem pro Vás bude inspirující četbou.

První zastavení věnuji osobnosti, jejíž život nebyl primárně spjat s literárním světem, ale přesto nás mohou její publikace potěšit u srdíčka. Mistrovi dětské psychologie Zdeňku Matějčkovi svička jeho pozemského bytí dohořela 26. října letošního roku. Zdeněk Matějček, jehož publikační tvorba byla především v oblasti psychologie, dokázal poradit nejen Vám rodičům, ale i nám učitelům, kteří si každodenně klademe mnoho otázek nad výchovou dětí. Já sama jsem měla možnost se s panem profesorem setkat. Přestože během mého studia zavítal k nám na univerzitu do Hradce Králové pouze jednou, dojmy ze setkání s ním ve mně přetrvávají dodnes. Síla jeho osobnosti pramenila ze skromného postoje k nám nevědomým, dokázal kolem sebe šířit opravdu velmi příjemnou náladu a atmosféra ve zcela přeplněné vysokoškolské aule byla přenáděrná. Jsem šťastná, že jsem se mohla s tak velkým a moudrým člověkem setkat. Na jeho památku jsem si koupila jeho asi poslední a ne zcela tradiční titul. Knihu plnou inspirujících úvah s názvem *Psychologické eseje (z konce kariéry)* všem vřele doporučuji. *Psychologické eseje* jsou kouzelnou četbou, která Vás potěší, pohladí, ale i poradí.

Ve svém druhém zastavení Vám představím knižní titul, který není zcela nový, ale do mé knihovny se dostal teprve nedávno. Kniha s názvem *Svět umění XX. století* od Jackie Gaffové a Clare Oliverové je pozoruhodnou publikací ze světa populárně-naučné literatury. *Svět umění XX. století* nás provede labyrintem stylů a představí nám mnoho význačných osobností ze světa umění od postimpresionismu po digital art. Nejedná se pouze o teoretickou publikaci, ale o titul doplněný spoustou obrazů a fotografií, které nás zavedou do života umělců a jejich inspirujících děl.

Ve svém posledním zastavení Vás seznámím s knihou pro mne rovněž novou, ale na knižních pultech již otřelou. Autobiografická literární vzpomínka *Poslední stanice život* od Ruth Klügerové, která se narodila roku 1931 v židovské rodině ve Vídni, je pozoruhodným příběhem děvčete, které prožívá druhou světovou válku v koncentračních táborech v Terezíně, Osvětimi a Gros-Rosenu. Přestože o zmíněném období, plném diskriminace a násilí, autorka vypovídá s určitým časovým odstupem, je v příběhu zřejmá hrůza totalitního systému, ve kterém je povoleno bez skrupulí direktivně nařizovat, vyčleňovat i vraždit.

Milí přátelé, přeji Vám, aby Váš adventní čas byl plný pohody a klidu. Nenechte se unést hektickým tlakem dnešní doby a prožívejte tento čas jako období, ve kterém se máme zastavit a popřemýšlet nad našimi životy. Krásné prožití vánočních svátků a příjemné nejen literární zážitky v příštím roce Vám přeje **Mgr. Nina Krčmářová**

Ve školce nově. Od 1. ledna vstupuje v platnost nový školský zákon. Mimo jiné upravuje statut mateřské školy. Doposud se mateřská škola řadila mezi předškolní zařízení, od ledna se stává zařízením školním. Zásadní změna nastává ve financování provozu školy ze strany rodičů. Dítě, které navštěvuje mateřinku poslední rok před vstupem do základní školy, má zákonem zajištěnou možnost bezplatného užívání mateřské školy. Co tím chtěl sociálnědemokratický básník říci, je ve hvězdách. Zdůvodnění, že ne všichni rodiče mají finanční možnost svého potomka umístit v předškolním zařízení, pokulhává. Dnes totiž mohli požádat o odpuštění poplatku (samozřejmě po zdůvodnění, kterým je třeba vyjádření odboru sociálních věcí o nízkém příjmu domácnosti). Co to pro Vás rodiče znamená? Přibližme si to na příkladu 1. pololetí roku 2005:

- ! Děti, které se narodily od 1. září 1998 do 31. srpna 1999, nebudou za docházku do MŠ platit. To se týká i dětí, kterým byl udělen odklad nebo dodatečný odklad školní docházky.
- ! Provozní poplatek pro ostatní děti se od 1. ledna zvyšuje na **200,-Kč** měsíčně.
- ! Samozřejmě se osvobození netýká poplatku za stravování dítěte.

Martin Bartoš, ředitel ZŠ Lánov



Školská rada. A ještě jednou z nového školského zákona: novou povinností zřizovatele (v našem případě obce Lánov) je založit školskou radu. Jedná se o orgán, který je

složen z lichého počtu členů, přičemž vždy jednu třetinu tvoří svorně zástupci zřizovatele, školy a rodičů. V našem případě se pravděpodobně bude jednat o devítičlenné seskupení, kdy zástupci z rodičovských řad by mohli reprezentovat základní školu i obě mateřské školy.

Zákon také definuje kompetence školské rady. Má se vyjadřovat k návrhům školních vzdělávacích programů a k jejich uskutečňování. Měla by schvalovat výroční zprávu školy, školní řád a pravidla pro hodnocení výsledků žáků. Svůj podíl bude mít i na zpracování koncepčních záměrů rozvoje školy, projednávat bude i návrh rozpočtu. Zabývá se inspekčními zprávami a podává podněty řediteli, zřizovateli a orgánům státní zprávy.

Mohu-li vyslovit svůj osobní názor, jedná se o instituci zcela zbytečnou v případě, že vznikne postupem shora. A uzákonění povinnosti její existence není ničím jiným. Už se těším na aktivní zájem Vás rodičů a občanů v uvedeném orgánu pracovat!

Martin Bartoš, ředitel ZŠ Lánov

Naše adoptivní dcera se jmenuje Safina Nakiwu. Dostali jsme její fotografii, ale zdá se nám, že došlo k nějakému omylu, protože na fotce nám připadá starší, než nám o ní říká její informační leták. Narodila se 12. února 1997, za necelé dva měsíce jí tedy bude osm let. Je vysoké postavy a jednou by se chtěla stát učitelkou. Chodí teď do druhé třídy, jejím oblíbeným předmětem je biologie. Ráda zpívá, čte a hraje přehazovanou. Tatínka nemá, zemřel. S maminkou a sestrou žije v malém domečku v Ugandě. Na svém poličku pěstují brambory a kasavu (této rostlině se také říká maniok, je to keř z čeledi prýsčovitých. Jeden keř může mít až deset kilo kořenových hlíz, které obsahují hlavně škrob. Pochází stejně jako brambory z Jižní Ameriky). Rodina je velmi chudá. Získali jsme i adresu na případné dopisování s naší adoptivní dcerou: World in Need Uganda, P.O.Box 25 205 Kampala. Poprosíme ji novou fotografii a nějaké zajímavosti z jejího života doma i ve škole.

Chorvatsko 2005

Po velkém úspěchu letošní zářijové výpravy do chorvatského Zatonu jsme se rozhodli celou akci zopakovat i v následujícím roce 2005. Termín odjezdu je 2. září, vrátíme se 11. září. Počítáme s podobným složením dětí (30-35) a dospělých (10-15) jako letos. Pojedeme do stejného kempu, do stejných chatků. Přihlašovat se můžete hned, první zálohu 2000,- Kč je nutno zaplatit do 31. března 2005 (po čerstvé zkušenosti víme, že se bez problémů vejde do částky 3.600,- Kč za osobu). Do uvedeného termínu dostávají přednost žáci naší školy. Podrobnosti viz příloha. Telefonický kontakt 499 432 212 nebo 737 848 419.



Ničení školního majetku, krádeže. Dnes a denně řešíme u nás ve škole případy úmyslného ničení majetku školy. Objevují se také pokusy o krádež a úspěšné krádeže finančních částek. Bohužel se nejedná o maličkosti. Následující přehled Vám ukáže, co všechno se přihodilo za první měsíce tohoto školního roku:

- ✚ Žákyně 7. třídy zničila lak na klavíru, do kterého vyryla sprostý nápis o spolužačce. Stejným nápisem také popsala lavice. Oprava několik tisíc korun.
- ✚ Žák deváté třídy se baví vyhazováním toaletního papíru z oken. Škoda několik desítek korun.
- ✚ Neznámý žák zničil již několik židlí tak, že se nedají opravit. Škoda mnoho tisíc korun.
- ✚ Žáci 7. třídy po sobě celkem pravidelně házejí křídami, houbou a paštikou. Škoda na malbě a zařízení třídy několik set korun.
- ✚ Žáci 6. třídy se baví tím, že vyndávají ucpávky ze školního nábytku a hází jimi po sobě. Ucpávky také propichují, popisují... Škoda několik set korun.
- ✚ Žák nebo žáci druhého stupně se pokusili okrást spolužáky v tělocvičně. Jednalo se o částky 100 a 50 korun. Zřejmě se zalekli, peníze vytažené z peněženek se našly v tělocvičně.
- ✚ Drobná částka se ztratila z kapsy kombinézy žáku třetí třídy během plaveckého výcviku.
- ✚ Nadále platí ve škole absolutní zákaz žvýkání. Jediným důvodem je skutečnost, že děti lepí žvýkačky, kam je napadne. Výsledkem je znečištěné oblečení, podlahy, židle a lavice. Rodiče, upozorněte, prosím, své ratolesti, že se žvýkačka po vyndání z úst zabalí do papírku a vyhodí do odpadkového koše.
- ✚ Žáci páté třídy zničili chlapeckou toaletu, když si do školy přinesli petardu a na záchodě ji odpálili. Škoda několik tisíc korun. Jsme přesvědčeni, že v tomto případě došlo k porušení zákona při prodeji uvedených petard a hodláme podat trestní oznámení na osobu, od které žáci pyrotechniku koupili. Dále upozorňujeme, že používání pyrotechniky jindy než na Silvestra je porušováním vyhlášky o veřejném pořádku. Takže tady neplatí, že mimo školu je vše dovoleno.

Žakovské perličky:

✚ **Učitel:** *Jaký potravinářský průmysl je ve Vrchlabí?*

✚ **Žák:** *Benzínka.*

✚ **Při softbalu:** *Hráč na třetí metě. Odpal. Spoluhráči křičí: Domů! Domů! Hráč se rozběhl. Ven ze hřiště, z areálu školy. Místo na čtvrtou (domácí) metu míří domů do Dolního Lánova.*

Poděkování. Touto cestou bychom chtěli poděkovat paní Saibtové a Neumanové, které nám pomohly ušít kostýmy pro náš taneční kroužek při ZŠ v Lánově.

Malé tanečnice ze 2. – 5. třídy

**Veselé Vánoce a hodně zdraví a úspěchů
v roce 2005 Vám všem přeji
zaměstnanci a žáci ZŠ Lánov**



Vychází 6x ročně. Vydává bezplatně pro rodiče a přátele školy Základní škola, Lánov, okres Trutnov. Grafická úprava Martin Bartoš, textová úprava Nina Krčmářová. Uzávěrka příštího čísla je 28. února 2005.